

Oponentský posudok

na vedecko-výskumnú a publikačnú činnosť i zhodnotenie vedeckej a pedagogickej činnosti v kontexte vymenúvacieho konania doc. PaedDr. Stanislava Bendla, PhD. za profesora v odbore 1.1.4 pedagogika

Docent PaedDr. Stanislav Bendl, PhD. je významný odborník v oblasti otázok školskej disciplíny, ktorú rieši z aspektu pedagogickej teórie, ale aj z aspektu pedagogickej praxe. Školská disciplína sa javí ako výrazný fenomén výchovy a vzdelávania detí a mládeže, od ktorej závisia nielen vzdelávacie výsledky, ale aj celkové správanie sa žiakov a študentov a celková pracovná klíma školy. Docent Stanislav Bendl systematicky a cieľavedome rozpracovával a rozpracováva problematiku školskej disciplíny v úzkom prepojení teoretických faktov a súvislostí i praktických skúseností a poznatkov. Výsledky jeho vedecko-výskumnej i publikačnej činnosti dokazujú splnenie kritérií Pedagogickej fakulty UKF v Nitre vo všetkých stanovených scientometrických ukazovateľoch (s výnimkou vedeckých príspevkov v domácich časopisoch a zborníkoch, ale prekročenie iných ukazovateľov tento malý nedostatok eliminuje).

Pri štúdiu jednotlivých publikácií žiadateľa i poznania celkovej orientácie a výsledkov vedecko-výskumných projektov i jednotlivých štúdií čitateľ zisťuje, že doc. PaedDr. Stanislav Bendl, PhD. dôsledne preniká do jadra príčin i dôsledkov disciplinovanosti a nedisciplinovanosti žiakov základných a stredných škôl. Rozpracovanie uvedených otázok znamená nielen výrazný prínos do teórie i praxe pedagogiky, ale aj pozitívne zmeny a javy v obsahovom vnímaní školskej disciplíny a nedisciplinovanosti spojené s aktuálnou metodológiou výskumu riešenej problematiky. Otázky školskej disciplíny i budovanie autority učiteľov v škole sú centrálnou tematikou inauguranta. V jednotlivých monografiách (Školní kázeň, metody a strategie (2001), Prevence a řešení šikany ve škole (2003), Jak předcházet nekázni aneb kázeňské prostředky (2004), Kázeňské problémy ve škole (2011) a v učebnici Školní kázeň v teorii a praxi (2011) sa venuje výskumu disciplíny v škole, súvislostiam a možnostiam predchádzania nedisciplinovanosti v školských triedach i školách ako celkoch, stanovuje a rozpracováva metódy rozvíjania disciplíny, programy aktualizácie disciplinovanosti v školách, východiská školskej disciplíny, opatrenia na podporu disciplíny v škole, zásady disciplinovanosti, návrhy pre riešenie disciplíny a výchovu k disciplíne v nadväznosti školy, jej vedenia, učiteľov, žiakov i rodičov. Výrazným pozitívnym znakom

publikácií doc. PaedDr. Stanislava Bendla, PhD. sú interpretované výsledky výskumov, čo im dodáva nielen na teoretickej, ale aj praktickej významnosti.

Uceleným vyvrcholením riešenej školskej disciplíny je práve učebnica Školní kázeň v teorii a praxi (2011), v ktorej autor analyzuje problematiku disciplinovanosti v škole, prijímaných práv i povinností, hodnôt i morálky, správanie žiakov a jeho príčiny, opatrenia na podporu disciplíny v škole i všeobecný postup pri riešení školskej nedisciplinovanosti. Nielen v uvedenej učebnici, predchádzajúcich monografiách a štúdiách poukazuje na fakt vplyvu širšieho i užšieho prostredia na školskú disciplínu, predpoklady žiakov i vytvorených podmienok a predstavovaných hodnôt, čím autor výrazne prispieva k rozvoju teórie výchovy a sociálnej pedagogiky v orientácii na utváranie vzťahu k disciplíne ako želanému prejavu charakteru každého žiaka.

Problematika školskej disciplíny nie je jedinou odbornou črtou inauguranta, ale aj ďalšie dve odborné oblasti, ktoré úzko súvisia so školskou disciplínou a autoritou učiteľa. Je to systematické rozpracovávanie prípravy budúcich učiteľov, ktorí sa musia v praxi výchovy a vzdelávania s uplatňovaním školskej disciplíny vyrovnáť i získavanie skúseností z prípravy adeptov učiteľstva vo vybraných krajinách. Uvedené súvislosti rieši inaugurant v monografii Klinická škola (2011) a v študijných textoch Kapitoly ze školní pedagogiky a školní psychologie (2008) i v rade ďalších vedeckých štúdií a odborných článkov. Spojenie zaujímavých vedeckých oblastí doc. PaedDr. Stanislava Bendla, PhD. dokazuje opodstatnenú orientáciu inauguranta, ktorá sa zo základného prístupu javí ako širokospektrálna, ale reálne je viazaná na prepojené otázky a to otázky školy, disciplíny v nej a pozície základného subjektu v škole – učiteľa ako kvalifikovaného odborníka pre procesy výchovy a vzdelávania.

Pri jednotlivých monografiách sme konštatovali, že je v nich účelne prepojená teória problému a analýza i interpretácia výskumných výsledkov ako dôkazu systematickej vedecko-výskumnej činnosti a riešenia aktuálnych vedeckých projektov orientovaných na rozširovanie pedagogického poznania. Podľa predložených podkladov inauguranta bol alebo je koordinátorom alebo riešiteľom troch medzinárodných projektov, šiestich celoštátnych projektov a dvoch univerzitných grantov na Karlovej univerzite v Prahe. Vedecko-výskumné projekty sú orientované na prípravu učiteľov, humanizáciu a demokratizáciu vysokoškolského vzdelávania a autoritu vo vzdelávacom prostredí. Uvedené riešené projekty poskytujú výskumné podklady aj pre riešenie otázok disciplíny v škole a ďalších oblastí školy v záujme zvyšovania autority školy a učiteľa v spoločenskom živote. S riešením vedecko-výskumných úloh úzko súvisia aj aktivity doc. PaedDr. Stanislava Bendla, PhD. na rozličných domácich i zahraničných vedeckých podujatiach, kde aktívne vystupoval nielen k otázkam disciplíny

v škole, ale aj k otázkam prípravy učiteľov, humanizácie vzdelávania na vysokých školách ako vyžiadaný referujúci alebo referujúci.

Vedecko-výskumná, publikačná i prednášková činnosť boli prirodzenou súčasťou poznávania výsledkov inauguranta, čo sa ukazuje v počte domácich i zahraničných citácií alebo pozvaní na vzdelávacie podujatia mimo priestor akademickej činnosti. Pozitívne je potrebné hodnotiť aj expertízu a posudzovateľskú činnosť doc. PaedDr. Stanislava Bendla, PhD., čo je viazané predovšetkým na kladné odozvy k jeho pedagogickej, vedecko-výskumnej i publikačnej činnosti.

Celkové výsledky i ohlasy na vedecko-výskumnú činnosť doc. PaedDr. Stanislava Bendla, PhD. dokazujú skutočnosť, že inaugurant je vyhranenou vedeckou i pedagogickou osobnosťou s plnou akceptáciou jeho výsledkov a odporúčaní. Predovšetkým v oblasti školskej disciplíny, oblasti, ktorá si zasluhuje neustále výraznejšiu pozornosť z dôvodu rozvíjania spoločenskej autority školy v spoločnosti a učiteľov v nej.

Záver:

Na základe preštudovaných prác doc. PaedDr. Stanislava Bendla, PhD. a poznania splnenia kritérií, ohlasov a ďalších výsledkov potrebných pre vymenúvacie konanie za profesora navrhujeme, aby doc. PaedDr. Stanislav Bendl, PhD. bol, po realizácii inauguračnej prednášky, menovaný za profesora v odbore 1.1.4 pedagogika.

V Trnave dňa 28. januára 2013

prof. PaedDr. Ján Danek, CSc.
oponent